

[Rager.]

gelse for ministeren, der jo ved, at magistraten i København kun har den administrative myndighed og kun har at udføre de krav, som borgerrepræsentationen stiller til den.

Efter at dette er sagt, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at når man taler om sanering i en by, er der i virkeligheden to tendenser, der kæmper imod hinanden. Man vil sanere, fordi der ligger usunde og dårlige boliger, men på den anden side er der en strømning, der siger, at man ikke må ødelægge de historiske minder i byen, man må frede; man vil ikke ødelægge byen, man vil ikke have den for moderne. Jeg mener, at her, hvor det drejer sig om en by, der efterhånden mange steder har sådanne bygninger, boliger, værksteder og kontorer, at de i virkeligheden ligger langt under, hvad man kan byde levende væsener at opholde sig i, bør man tillade os med forholdsvis hård hånd at nedrive også nogle af de bygninger, som man af arkitektoniske, turistmæssige eller andre grunde kunne ønske at bibeholde. Noget mere betænkelig er jeg, hvis man vil nedrive af færdselsmæssige grunde. Jeg har altid ment, at det gjorde ikke noget, om man kørte lidt langsommere, end visse bilister gerne ønsker at køre.

Dernæst vil jeg gerne gøre opmærksom på, at sanering jo ikke er noget nyt; det nye er, at det offentlige må tage sig så stærkt deraf. Går vi rundt i byen, kan vi iagttage, hvordan saneringen har udviklet sig, fra man begyndte med det værste kvarter i byen. Det værste kvarter var vel nok Vognmærgade-Aabenraa kvarteret. Det var Københavns kommune, som begyndte saneringen her, men det var ikke for at sanere, det var for at skaffe sig plads til den bygning, som rummer belysningsvæsenets og sporvejenes administration. Senere har der fundet en sanering sted oven på den anden side af kanalen, overfor Christiansborg, hvor man har bygget overformynderriet.

Også private har jo foretaget sanering, f. eks. kan jeg nævne den sanering, som blev foretaget, da firmaet Egmont H. Petersen opførte sin store bygning nede i omegnen af belysningsvæsenets hus. Jeg kan nævne den bygning, som blev opført nede i Gammel Mønt, og som man i sin tid mente skulle være post- og telegrafvæsenets bygning. Et gammelt folketing drøftede dette spørgs-

mål i lang tid med det resultat, at det offentlige vedtog ikke at overtage den. Herovre på den anden side af kanalen ligger også kulkompagniets bygning. Der er altså rundt omkring med mellemrum saneret og bygget også på privat initiativ, men det forslår jo ikke.

Det kvarter, vi nu i første omgang tager fat på at sanere, Adelgade-Borgergade kvarteret, er vel nok det værste kvarter i København, men det kvarter på Vesterbro, som oftest nævnes, nemlig Saxogade, Dannebrogsgade og Absalonsgade, er jo i virkeligheden ikke stort bedre. Det er måske bygningsmæssigt noget bedre, men med hensyn til luften er det vist næsten værre. Der er et andet sted, som uhyre sjældent nævnes, og som jeg gerne vil henlede opmærksomheden på; det er Christianshavn. På Christianshavn ligger de allerdårligste kvarterer her i Byen. Dem mener jeg også vi bliver nødt til at tænke på.

Jeg tror, det lovforslag, som her foreligger til behandling, vil kunne videreføre saneringen af Adelgade-Borgergade kvarteret på heldig vis. Ser man på det, der er bygget, må man vel i det store og hele være tilfreds med det. Jeg skal ikke nægte, at de beboelsesbygninger, der er rejst dernede, synes mig at være lidt for understafferede; men det kan jo være et rent personligt skøn, og jeg vil ikke anbefale, at ministeren eller andre begynder at optræde som censorer. Jeg trækker det netop frem for at advare imod, at man mere end nødvendigt uniformerer en ny bebyggelse, og for at anbefale, at man såvidt muligt lader moderne arkitekter løse de opgaver, der kommer, i tidens ånd.

Men vi har jo det andet problem, som er nævnt af de foregående talere, og jeg kan kun tiltræde, hvad der er sagt herom. Problemet er dette: Hvad skal man gøre af dem, der bliver sat ud, hvad enten det er af deres boliger eller af deres erhvervsvirk-somheder?

Jeg vil gerne have lov til at erindre ministeren om, at han har fået en skrivelse fra Dansk Arbejdes Københavnsudvalg i forbindelse med denne sag. Dansk Arbejdes Københavnsudvalg har i høj grad, som naturligt er, interesseret sig for fremskaffelse af værksteder til mindre industridrivende; bl. a. har Københavnsudvalget gennemført anlægget af en værkstedsby ude i Valby og en ny værkstedsby der står for døren.